

Cirkulärnr: 2003:73
Diariernr: 2003/1769
Handläggare: Marcus Holmberg
Niclas Johansson
Siv Stjernborg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2003-09-05
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar åren 2004–2006
Bilagor: Skatter och bidrag 2004–2006 (kommunspecifik; endast till ekonomikontoren)

CIRKULÄR

*Finanssektionen
Marcus Holmberg
Niclas Johansson
Siv Stjernborg, EJ*

2003-09-05

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar åren 2004–2006

I detta cirkulär presenterar vi:

- En uppdaterad skatteunderlagsprognos för åren 2002–2006.
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2004–2006 (bilaga 1).

Skatteunderlagsprognosen har gjorts i samarbete med Landstingsförbundet.

Skatteunderlagets utveckling åren 2002–2006

Vi har nu sett över prognosen för skatteunderlagets utveckling 2003 och 2004. Vår samhällsekonomiska bedömning från i våras är fortfarande aktuell, men vi har reviderat ned prognosen något avseende lönesumman 2003.

Konjunkturinstitutets prognos över den svenska ekonomin, som presenterades förra veckan, är mycket lik vår bedömning från i våras. Bilden är fortfarande att det sker en förstärkning av tillväxten nästa år. Dock är prognosen för skatteunderlagets ökning i år och nästa år nedreviderad. Det beror framförallt på att färsk statistik visar på en något svagare timlöneutveckling. I tabell 1 har vi markerat de antaganden där förändringar skett med fet stil.

Vi återkommer med en ny konjunkturbedömning senare i höst i samband med rapporten *Kommunernas ekonomiska läge*.

**Tabell 1. Vissa nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen
Procentuell förändring från föregående år om ej annat anges**

	2002	2003	2004	2005	2006
BNP	1,9	1,2	2,4	2,7	1,9
Arbetade timmar	-1,2	-0,9	0,8	0,9	0,2
Timlön	4,0	3,6	3,6	3,8	3,8
Lönesumma	3,4	2,7	4,4	4,7	4,0
Arbetslöshet, % av arbetskraften	4,0	4,8	4,5	4,1	4,0
KPI, genomsn. förändring	2,4	2,0	2,0	2,0	2,0
Prisbasbeloppet, kr	37 900	38 600	39 300*	40 200	41 000

*Fastställt av regeringen 2003-09-04.

Preliminärt taxeringsutfall för 2002

Riksskatteverket (RSV) har sammanställt ett första preliminärt utfall över beskattningsbar inkomst 2002 enligt 2003 års taxering. Det preliminära utfallet, som är en prognos baserad på 98,1 procent av deklARATIONERNA, indikerar en ökning av skatteunderlaget med 4,7 procent 2002 jämfört med 2001.

Vi gör bedömningen att det slutliga taxeringsutfallet kommer att vara i linje med vår prognos från maj i år (cirkulär 2003:41), dvs. att skatteunderlaget ökade med 5,1 procent 2002. Det innebär således att budgetförutsättningarna är oförändrade och vi gör därför ingen ny beräkning med anledning av detta.

Prognoserna i de preliminära utfallen från RSV är behäftade med osäkerhet och de senaste åren har det slutliga utfallet underskattats. Orsaker till detta är bland annat att alla deklARATIONER inte är registrerade samt att deklARATIONER för personer med mycket höga inkomster, så kallade extremvärden, har tilldelats en betydligt lägre inkomst i prognosen. Det är först då dessa deklARATIONER kontrollerats i slutet av granskningsprocessen som de korrekta värdena registreras. Vår bedömning är grundad på den information vi nu har om extremvärden och ännu ej registrerade deklARATIONER.

RSV publicerar nya prognoser över taxeringsutfallet på sin webbplats den 11 september och 9 oktober. Det slutliga utfallet beräknas vara klart den 1 december.

Tabell 2. Preliminära taxeringsutfall 2000, 2001, 2002 och 2003

	Aug	Sep	Okt	Dec	Skillnad aug-dec
Taxering 00	5,02	5,14	5,23	5,65	-0,63
Taxering 02	6,52	6,71	6,82	7,47	-0,95
Taxering 02	5,76	5,94	6,03	6,36	-0,6
Taxering 03	4,74				

De kommunvisa taxeringsutfallen finns att hämta på RSV:s webbplats eller på vår webbplats: www.svekom.se.

Viss nedjustering av skatteunderlagsprognosen för 2003 och 2004

I år bedömer vi att skatteunderlaget ökar med 4,6 procent. Justerat för regel­förändringar blir ökningstakten enbart 3,2 procent. Det är en markant svagare ökningstakt i skatteunderlaget jämfört med de närmast föregående åren.

De kommande åren blir ökningstakten något starkare då vi förutsätter att det sker en konjunkturförstärkning. Skatteunderlaget bedöms öka med 4,4 resp. 4,8 procent 2004 och 2005. År 2006 förväntas skatteunderlaget öka med 4,1 procent.

Jämfört med prognosen i maj (cirkulär 2003:41) har skatteunderlagets utveckling justerats ned med 0,3 procentenheter för 2003 och med 0,2 procentenheter för 2004. I övrigt är prognosen oförändrad. Nedjusteringen för i år förklaras främst av en svagare lönesummeutveckling som främst beror på lägre timlöner. Vidare har sjukförsäkringsinkomsterna justerats ned något på grund av det förlängda arbetsgivarperioden samt den nivåsänkning av sjukersättningen som skett fr.o.m. 1 juli.

På grund av den omläggning i pensionssystemet som skett i januari 2003, då bl.a. folkpensionen och det särskilda grundavdraget ersatts med en beskattad garantipension, är prognoser för såväl pensioner som grundavdrag för detta år extra osäkra. Grundavdraget påverkas dessutom även av andra regelförändringar. Regleringen av de generella statsbidragen till kommuner och landsting för pensionsreformens effekter och ändringar av grundavdragen är därför ännu preliminära.

Det har visat sig svårt att göra tillförlitliga beräkningar av pensionsomläggningens effekter på det kommunala skatteunderlaget. Det är därför ännu oklart om omläggningen kommer att kunna slutregleras i budgetpropositionen för 2004 som tidigare sagts.

Tabell 3. Utveckling av det kommunala skatteunderlaget samt regelförändringar
Procentuell förändring

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Skatteunderlag	6,4	5,1	4,6	4,4	4,8	4,1
Regelförändringar	0,9	1,0	1,4	0,0	0,0	0,0
Egenavgift	1,5	1,5				
Grundavdrag – skattereduktion	-0,6	-0,5	-1,1			
Grundavdrag – energiskatteväxling			-0,8			
Pensionssystem (inkl. avdragsjustering)			3,3			
Skatteunderlag exkl. regelförändringar	5,5	4,1	3,2	4,4	4,8	4,1

Betydligt svagare skatteunderlag än preliminärt fastställt

Regeringen har fastställt uppräkningsfaktorn för år 2003 till 6,1 procent att jämföra med vår prognos på 4,6 procent. Vi bedömer således att det blir en betydligt svagare ökning av skatteunderlaget än vad regeringen bedömde i oktober förra året. Vår bedömning innebär att kommunerna fått för höga preliminära skatteintäkter.

*Tabell 4. Olika skatteunderlagsprognoser
Procentuell förändring från föregående år*

	2002	2003	2004	2005	2006
Lf + SK sep 2003	5,1	4,6	4,4	4,8	4,1
Lf + SK maj 2003	5,1	4,9	4,6	4,8	4,1
Vårpropositionen, apr 2003	4,9	5,6	3,9	4,1	4,1
Lf + SK mars 2003	5,2	4,7	4,7	4,8	4,2
Fastställda uppräkningsfaktorer	5,0	6,1			

Underlag för beräkningar av skatteunderlaget

Av tabell 5 framgår den befolkningsprognos som vi använt oss av i beräkningarna av skatteunderlaget.

Tabell 5. Underlag för beräkningar av skatteunderlaget m.m. för åren 2003–2006 enligt vår nya prognos

	2003	2004	2005	2006
Befolkning, riket (1 nov året före)	8 939 367	8 973 860	9 007 663	9 041 138
Befolkning, procentuell förändr.		0,385851	0,376687	0,371624
Medelskattkraft, kr/inv.				
fastställt för 2003	146 302			
SK prognos	144 371	150 144	156 760	162 583

Stor negativ slutavräkning av 2003 års skatteintäkter

Vår senaste bedömning av skatteunderlagets utveckling åren 2002 och 2003 ligger betydligt lägre än de av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna. Detta gör att avräkningen av 2003 års skatteintäkter blir **minus 433 kronor per invånare** den 1.11.2002. Om denna prognos skulle stå sig hela perioden ut blir det en återbetalning av skattemedel till staten i januari 2005.

Regeringen kommer i budgetpropositionen, som presenteras den 22 september, att fastställa nya uppräkningsfaktorer för år 2003 och 2004. Enligt regeringens bedömning i vårpropositionen skulle den negativa slutavräkningen avseende år 2003 stanna på **minus 208 kronor per invånare**.

Höjt generellt sysselsättningsstöd 2003

Det är nu dags att söka det generella sysselsättningsstödet avseende år 2003 och nyanställningsstödet avseende år 2002. Ansökningarna skall vara RSV tillhanda under september månad. RSV har dock dessvärre skickat ut felaktiga instruktioner för beräkningen av lönekostnadsunderlaget. Det är två koder (461 resp. 462) som fallit bort. Men dessa skall således vara med även i årets underlag. För mer information se vår webbplats www.svekom.se .

Det generella sysselsättningsstödet till kommuner och landsting utökas med 300 miljoner kronor för år 2003. Det innebär att procentsatsen som tillämpas på lönekostnadsunderlaget höjs från 1 procent till 1,1 procent för år 2003.

Riksdagen har även beslutat att det generella stödet skall förlängas och även gälla år 2004. Procentsatsen som tillämpas på lönekostnadsunderlaget kommer då återigen att uppgå till 1 procent.

Den andra delen av det tillfälliga sysselsättningsstödet, det s.k. nyanställningsstödet förlängs däremot inte till år 2004. Detta stöd söks dock med ett års eftersläpning, varför det är aktuellt att söka nyanställningsstödet avseende år 2003 samtidigt som man ansöker om det generella sysselsättningsstödet avseende år 2004.

Momsreglering

Staten har övertagit finansieringen av det s.k. kommunkontosystemet för mervärdesskatt från och med år 2003. Övertagandet har preliminärt reglerats genom att årets generella statsbidrag minskades med 22 miljarder kronor, motsvarande momsavgiften för år 2002. I budgetpropositionen för år 2004 kommer reformen att slutregleras. Våra bedömningar av regleringsbeloppen är baserade på utfallsuppgifter från moms-kontot.

Den långsiktiga regleringen grundas på kommunernas momsavlyft för år 2002. Dessa var något lägre än de preliminärt reglerade 22 miljarderna. Av detta skäl sker en *permanent* höjning av statsbidraget med 148 miljoner kronor från och med år 2004.

Därutöver sker en engångsvis reglering som i princip motsvarar saldot på moms-kontot i samband med det statliga övertagandet. Kommunkontot uppvisade ett underskott på 475 miljoner som uppkom under år 2001. Detta belopp reducerar engångsvis det generella statsbidraget för år 2004. Det generella statsbidraget minskas därför med 327 (148–475) miljoner kronor år 2004. Vi har redan i tidigare cirkulär räknat med en korrigerig engångsvis med minus 425 miljoner kronor. Vi anser att den föreslagna regleringen är tillfredställande för kommunerna.

Generella statsbidrag 2004–2006

I tabell 6 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget för åren 2004–2006. Skillnaden i bidragen jämfört med cirkulär 2003:41 beror på momsen som redovisades ovan.

Tabell 6. Invånarrelaterat statsbidrag, miljoner kronor

	2004	2005	2006
Cirkulär 2003:41	28 900	29 125	30 825
Nuvarande bedömning av engångsvis momsreglering	-475		
Återföring av tidigare bedömning av engångsvis momsreglering	+425		
Långsiktig reglering av momsen	+148	+148	+148
Totalt enligt detta cirkulär	28 998	29 273	30 973

I tabell 7 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget i kronor per invånare. Alla förändringar i statsbidragspåsen görs i kronor. Vad sedan beloppet blir i kronor per invånare beror på folkmängden den 1 november innan bidragsåret.

Tabell 7. Invånarrelaterat statsbidrag, kronor per invånare

	2004	2005	2006
Cirkulär 2003:41	3 220	3 233	3 409
Nuvarande bedömning av engångsvis momsreglering	-53		
Återföring av tidigare bedömning av engångsvis momsreglering	+47		
Långsiktig reglering av momsen	+17	+17	+17
Totalt enligt detta cirkulär	3 231	3 250	3 426

Arbetsgivaravgifter 2004

Vi har inga indikationer på förändrade arbetsgivaravgifter jämfört med 2003. Preliminärt är det därför lämpligt att räkna med 2003 års arbetsgivaravgifter. Vi återkommer senare i den frågan.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag

I bilaga 1 redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag. I beräkningarna ingår inte:

- det särskilda statsbidraget på 150 miljoner 2003 och 2004 till kommuner med befolkningsminskning,
- ersättning för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen (inklusive pengar för kvalitetssäkring),
- de riktade statsbidragen till personalförstärkningar inom skolan samt
- det tillfälliga sysselsättningsstödet 2003 och 2004.

Skillnader jämfört med beräkningar i maj (2003:41) beror på:

- den nya skatteunderlagsprognosen,
- samt den förändrade statsbidragsramen för åren 2004–2006.

Som vanligt bygger beräkningarna på att kommunens befolkning och skatteunderlag ökar i samma takt som i riket samt 2003 års skattesatser. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar kan ni ange dessa via e-post till: marcus.holmberg@svekom.se.

Modellverktyget Skatter och bidrag

I beräkningsmodellen "Skatter och bidrag" behöver följande ändringar göras i "Indatabladet":

- Skriv in vår nya skatteunderlagsprognos för riket för åren 2003–2006 i cellerna C9–F9 (uppräkningsstalen framgår av tabell 3, rad 1). Kontrollera att det i cell B16 står följande formel: $=OM(C20>0;(C20/B20-1)*100;0)$
- Riksprognosen för kommunens befolkning i modellen stämmer inte med den i *bilaga 1*. Det beror på att vi i bilagan har utgått från kommunens befolkning per den 30 juni 2003. För att få samma intäkter i modellen som i *bilaga 1* ska nuvarande formler ersättas. Skriv in vår framskrivning av kommunens befolkning (rad 2 i bilaga 1) i cellerna D32–F32.
- Skriv in kommunens preliminära taxeringsutfall enligt RSV: s augustiprognos i cell C20. Utfallet redovisas på rad 6 i **bilaga 1**. *Observera* att beloppet ska skrivas in i tusentals kronor. Beloppet i bilaga 1 är uttryckt i 100-tusentals kronor.
- Skriv in den nya statsbidragsramen för åren 2004–2006 i cellerna D42–F42. Beloppen framgår av tabell 6.

Dessutom måste följande ändring göras i bladet för "Totala intäkter":

Ta bort bladets skydd. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Verktyg och väljer Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver in: kommun.

- Skriv in Kommunförbundets prognos över avräkningen på 2003 års skatteinkomster i cell G32 (–433 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringarna bör skyddet återinföras på båda bladen genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord anger: kommun.

Tidpunkter under hösten 2003

- Budgetpropositionen presenteras den 22 september.
- Ny preliminär kostnadsutjämning från SCB den 1 oktober.
- Preliminär utjämning av LSS 2004. En arbetsgrupp har bildats under ledning av SCB och en preliminär beräkning ska vara kommunerna tillhanda senast den 6 oktober.
- Utjämningskommittén presenterar sitt betänkande om ny kommunal utjämning till regeringen senast den 1 oktober.
- Ny skatteunderlagsprognos mitten av oktober.
- *Kommunernas ekonomiska läge* presenteras månadsskiftet oktober / november.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Marcus Holmberg

Bilagor

Bilaga 1: Skatter och bidrag 2004–2006 (kommunspezifisk; endast till ekonomikontoren)